

การบรรลุเป้าหมายที่ ๔ หลักประกันด้านการศึกษาในเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน

นายหริณทร์ สุตะบุตร

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียน สผ.

ที่มา และลักษณะปัญหา

ตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ จำนวน ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ ตามที่ระบุไว้ในรายงานเรื่อง “Transforming our World: the ๒๐๑๓ Agenda for Sustainable Development” (อ้างถึงใน สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, ๒๕๕๙) ซึ่งอาเซียนได้นำมาปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับอาเซียน โดยเป้าหมายที่ ๔ กล่าวไว้ว่า สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีเป้าประสงค์และตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความตั้งใจของโลกและอาเซียนที่จะสร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคนจะสามารถเข้าถึงการพัฒนา การดูแลและการจัดการศึกษา โดยพิจารณาถึงร้อยละของผู้ที่ได้เข้าถึงการจัดการศึกษาในทุกระดับชั้นเรียน ซึ่งทราบกันดีว่า ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาของผู้ชายและผู้หญิงยังเป็นประเด็นปัญหาของโลกและของอาเซียน

บทวิเคราะห์

ประเด็นที่ต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษคือการเข้าถึงการศึกษาของผู้หญิงในอาเซียน หากพิจารณาเรื่องโอกาสการให้การศึกษาของผู้หญิงในอาเซียนนับว่ารัฐบาลในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ให้ความสำคัญในการสร้างความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาของผู้หญิงและผู้ชายในอาเซียนเป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น จากรายงานของ UNESCO Bangkok Office และ Korean Women Development Institute (๒๐๑๕) พบว่า เวียดนามได้ให้ความสำคัญประเด็นนี้เป็นลำดับต้น ๆ ในของนโยบายภาครัฐและการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นนี้ในสังคม โดยพบว่าปัจจุบันอัตราการเข้าร่วมทางการศึกษาของนักเรียนหญิงในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาของเวียดนามอยู่ในระดับที่สูงกว่านักเรียนชาย ขณะเดียวกัน รัฐบาลอินโดนีเซียได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในความเสมอภาคทางเพศทางการศึกษาในทุกระดับการศึกษา โดยเน้นประเด็นการให้โอกาสทางการศึกษาของผู้หญิง อย่างไรก็ตาม ในบางประเทศอาเซียน เช่น กัมพูชา ยังคงมีปัญหาในเรื่องโอกาสทางการศึกษาของผู้หญิง เนื่องจากระบบการศึกษาในอดีตเป็นการเน้นให้การศึกษาแก่ผู้ชายเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ทั้งนี้ สามารถพิจารณาสัดส่วนการเข้าร่วมทางการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาของประเทศตัวอย่างในอาเซียน ซึ่งกัมพูชามีอัตราส่วนของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิงมาก แต่ในอินโดนีเซียและมาเลเซียมีสัดส่วนการเข้าถึงทางการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาของผู้หญิงอยู่ที่ระดับที่สูงกว่าผู้ชาย และหากเทียบกับข้อมูลของไทยจะพบว่า อัตราส่วนการเข้าถึงทางการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาของไทยในปี ๒๐๑๔ ทั้งหมดอยู่ที่ร้อยละ ๕๒.๕ โดยแบ่งเป็นชายร้อยละ ๔๕.๐๔ หญิงร้อยละ ๖๐.๐๓ (UIS, ๒๐๑๔) และปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ สะท้อนให้เห็นว่า ไทยได้ให้โอกาสการเข้าถึงการศึกษาของผู้หญิงในระดับที่ค่อนข้างสูงมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมของโลก บางประเทศยังคงมีการกีดกันการให้การศึกษาแก่ผู้หญิง จากรายงาน The World Bank's ๒๐๑๒ World Development Report on Gender Equality and Development ของธนาคารโลก (World Bank)

(๒๐๑๒) พบว่า ปัจจุบันมีผู้หญิงจำนวนประมาณ ๓๑ ล้านคน ไม่ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงาน โดยพบว่า หากทำการเฉลี่ยทั่วโลกแล้วช่วงห่างของค่าจ้าง (Wage Gap) ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๒๐ ซึ่งเป็นระดับที่ค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นถึงปัญหาของการเข้าถึงการศึกษาของทั้งสองเพศที่แตกต่างกันและส่งผลมายังการได้รับโอกาสในการทำงาน และภาพนี้ได้สะท้อนมายังภูมิภาคอาเซียนด้วย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการให้การศึกษากับประชากรในประเทศเป็นหนึ่งในนโยบายการพัฒนาหลักที่สำคัญที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้การยอมรับและใช้เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งนี้ การเข้าถึงการศึกษาควรเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงในทุกประเทศควรที่จะสามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ ประเด็นการให้การศึกษากับผู้หญิงนั้นเป็นเรื่องที่ทั่วโลกและในภูมิภาคอาเซียนควรให้ความสนใจอย่างมาก เนื่องจากการให้การศึกษากับผู้หญิงนอกจากจะส่งผลทางบวกต่อตัวผู้หญิงเองแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงไปยังภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศได้ โดยจากรายงาน Invest in Girls and Women: EVERYBODY WINS ของ Women Deliver (๒๐๑๔) ได้ยืนยันว่าผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะส่งลูกเข้ารับการศึกษามากขึ้น ขณะเดียวกันก็จะให้ความสนใจในประเด็นสุขภาพและโภชนาการของลูก ซึ่งจะทำให้ผลโดยรวมแล้วประเทศมีแรงงานที่มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในลำดับถัดไป และนำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคและในโลก ดังนั้น การให้โอกาสเข้าถึงการศึกษาที่เท่าเทียมของผู้หญิง จึงเป็นประเด็นที่ไม่ควรละเลยและควรส่งเสริมในระดับโลกและระดับอาเซียน เพราะจะส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมกับการบรรลุเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนในเรื่องการศึกษาและเรื่องอื่นๆในเสาหลักประชาคมอาเซียนต่อไป

อ้างอิง

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (๒๕๕๙). รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Final Report). ประเด็นเร่งด่วนของประชาคมอาเซียน เรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน นำเสนอสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

UIS (๒๐๑๔). Education: Participation. UIS Database.

UNESCO Bangkok Office และ Korean Women Development Institute (๒๐๑๕), A Complex Formula: Girls and Women in Science, Technology, Engineering and Mathematics in Asia, Paris: UNESCO.

World Bank (๒๐๑๒), The World Bank's ๒๐๑๒ World Development Report on Gender Equality and Development, Washington D.C.: World Bank

Women Deliver (๒๐๑๔), Invest in Girls and Women: EVERYBODY WINS, (เข้าถึงเมื่อ ๑๐/๗/๒๐๑๗)
<http://www.womendeliver.org>